

Atatürkçülüğün Kurtuluş Savaşı

Bir özeleştiri denemesi

Taylan Özbay

telgrāfhane
yayınları

*Kabul edilemez bir trafik kazasında yitirdiđimiz
Mehmet ađlar Birinci'nin anısına...*

İçindekiler

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	9
GİRİŞ.....	11
ATATÜRK KİMLERİN ORTAK DEĞERİ?	15
ATATÜRKÇÜLÜĞÜN KURTULUŞ SAVAŞI.....	20
ONLARI BİLİYORUZ, BİZİMKİLER NE ÂLEMDE?	27
ATATÜRKÇÜLÜKTEN KEMALİZME, KEMALİZMDEN NEREYE?..	51
ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TARİHSEL DEĞERİ ÜZERİNE.....	58
ALTI İLKE NEDİR, NE DEĞİLDİR?	70
BİZİMKİSİ HANGİ CUMHURİYET?.....	76
'AKLIN MAHKEMESİ' KURULUNCAYA DEK...	91
İMTİYAZSIZ, SINIFSIZ, KAYNAŞMIŞ BİR KİTLE MİYİZ?.....	120
YURTTAŞLIKTAN, FAŞİZME.....	134
EKONOMİDE ÖLÇÜT NEDİR, KARAR VERDİK Mİ?	141
ESKİ BİR ŞARKI: DEVRİMCİLİK	167
YARIN İÇİN.....	183
SONSÖZ	188

*“Oysa Atatürkçülük ateşini diri tutmanın tek yolu,
devrim ilkelerinin ilerisinde, onların ruhuna uygun yeni
ateşler yakmaktır.”*

Vedat GÜNYOL

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Atatürkçülüğün Kurtuluş Savaşı, 2012 yılında, bu toprakların en karanlık yılları olduğunu düşündüğümüz bir dönemde, bir yandan Atatürkçülük fikri rafa kaldırılıp, öbür yandan Mustafa Kemal, asıl anlamından uzaklaştırılıp, 'zararsızlaştırılırken', fikrin savunmasız kalması ve bunun nedenlerine dair bir özeleştiri olarak kaleme alınmıştı.

Yanıldığımız nokta şu olmuş: Bu toprakların daha karanlık günleri de olacaktı...

Atatürkçülüğe dair güçlendirilmesi gereken cephe, bugün çok daha büyük bir saldırıyla karşı karşıyadır. Mezar kazıcılar, bir değil, bindir. Gerici ve piyasacı iktidar bir yandan, Kürt hareketi bir yandan, 'Cumhuriyet öldü, şimdi sosyalist cumhuriyeti kurma vakti' ciler bir yandan (Bu topraklarda, ölmüş bir Atatürk cumhuriyeti yerine sosyalist bir cumhuriyet kurabileceğini sanmak kadar hayalperestlik yoktur oysa ki; asıl mesele, Atatürk cumhuriyetini ayakta tutarak, sosyalist cumhuriyete evrilmesini sağlamaktır, bilmezler), ama en önemlisi -ve kitabın da temel meselesi olmak üzere- kendisine Atatürkçü diyen bir geniş yığın öbür

yandan, cumhuriyet aydınlanması ve gerçek Mustafa Kemal fikrinin mezarını kazmak; bu aydınlığı, bu fikri, bu mezara gömmek için -bilinçli, bilinçsiz- el birliğiyle çalışmaktadır.

Ne Mustafa Kemal, ne cumhuriyet o mezara sığmaz.

Atatürkçülüğün, bu toprakların ileri adımlamasındaki tarihsel değerini görmeyen, o fikre her türlü zorluk ve saldırı karşısında omuz vermeyenler, eninde sonunda tarihin çöplüğünü boylarlar.

Ancak, Atatürkçülük ve yani cumhuriyet felsefesine dair, üzerine konuşmamız, tartışmamız gereken sorunlar da epey birikmiş durumdadır.

Bu kitap, bahsi geçen tartışmalara küçük bir katkı olması için kaleme alınmıştır.

Taylan Özbay
Ankara - 2016

GİRİŞ

Kimi filmlerde rastladığımız bir sahnedir aslında: Zaman durur, ana karakter dışındaki tüm oyuncular bir an donakalır. Ana karakter, donup kalan diğerlerini izler, inceler. Bu kitapta benim de yaptığım aşağı yukarı böyle bir şey.

AKP iktidarı, iktidardaki ömrü uzadıkça asıl hedeflerine daha da yaklaşırken, iktidar yandaşları ve iktidarın karşısında konumlanmış güçler hiç durmaksızın konuşur, konuşur, konuşurken; ben gözlerimi bu güçler içinden birine, Atatürkçülere dikiyorum ve zamanı birkaç saatliğine durduruyorum. Yapmak istediğim, güncel tartışmaların hengâmesinde, arada fırsat bulup, Atatürkçülüğün, içinden geçtiğimiz süreçte konumlandığı yeri sorgulamak. Atatürkçü olduğu iddiasındaki insanların söylem ve eylemleriyle Cumhuriyet'in kuruluş felsefesiyle ne denli paralel hareket edip etmediklerine mercek tutmak. Atatürkçülük fikrini ne denli ileri taşıyıp taşıyamadığımızı tartışmak. Tüm bunları da işin temeline, altı ilkeye yoğunlaşarak değerlendirmek ve sıklıkla önemli düşünürlerimizin görüşlerine başvurarak, bir sohbet havasında yapmak...

Ece Temelkuran, son kitabı, '**Kayda Geçsin**'de şöyle diyor:

"Hepimiz birbirinden farklı toplumsal projelerin ürünüyüz. İslamcısından Atatürkçüsüne, Kürt'ünden Türk'üne... Hepimizin içinden geldiğimiz toplumsal projeye dışarıdan bakarak konuşmayı öğrenmemiz gerekiyor."¹

Bu küçük kitabın derdi biraz da bu aslında. Ben, Cumhuriyet devrim felsefesini benimseyen, bu felsefeye saygı duyan, haliyle kendisini Atatürkçü olarak da tanımlayan bir birey olarak, bugün bize Atatürkçülük yahut Kemalizm diye sunulan şeyin, güncel refleksler, siyasi kaygılar, ideolojik bağlılıklardan bir an soyutlanarak dışarıdan gözlemlenmesi; bu gözlem sırasında doğrulara doğru, hatalara hata denmesinden çekinilmemesi gerektiğine inanıyorum.

Ve bunun için tam da zamanı olduğuna...

Şüphesiz ki, Atatürkçülük, daha ileri taşındığı sürece politikanın konusu olabilir, aksi halde işi tarihçilere havale etmek kaçınılmazdır. Bu nedenle, Atatürkçülüğü, salt doksan yıl öncesinden referans alınarak takip edilecek bir düşünce sistemi olarak sunan 'fikri-yobazlar' da Atatürkçülüğün mücadele kollarından biridir aslında. Çünkü **Vedat Günyol**'un dediği gibi², ateşi diri tutmak için yeni ateşler yakmalıyız. Yeni ateşler yakarken de hep bir önceki adımımızın özeleş-

1 Ece Temelkuran, *Kayda Geçsin*, Everest Yayınları, 2012, sy: 7

2 Vedat Günyol, *Yeni Türkiye Ardında*, Çağdaş Yayınları, 1976, sy: 7

tirisinden kaçınmamalıyız... İktidar yandaşlarının ve medyanın geniş kesiminin attığı, *'Atatürkçülük öldü!'* çığlıkları arasında birbirimizi duyabilirsek eğer, gelin sohbetimize başlayalım derim...

ATATÜRK KİMLERİN ORTAK DEĞERİ?

Üzerinden çok geçmedi, Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül** tarafından, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu üyeliğine atanan ve fakat gelen tepkiler üzerine yeni görevinden istifa eden **Mümtaz'er Türköne**, Atatürkçülüğe dair son derece bilimsel(!) eleştirilerini sıralarken sözlerinin arasına şöyle bir cümle sıkıştırmıştı: '**Atatürk, tıpkı bayrak gibi, vatan gibi ortak değerimizdir**'³.

AKP kadroları ve iktidara yakın isimlerin sıkça tekrarladıkları bir üslup. Bu kesim, ne zaman Atatürk yahut Atatürkçülük üzerinden bir eleştiriye maruz kalacak olsa, hep bu noktaya vurgu yapmakta: '**Atatürk ortak değerimiz**'...

Örneğin **Egemen Bağış**... Bir özel lisenin düzenlediği '*Kariyer Günleri*' adlı toplantıya katılan **Bağış** şöyle demişti: '**Kimsenin bugün Atatürk'ü, bayrağı, kitabı**

3 Radikal, 24.12.2011

kendi tekeline geçirmesine izin veremeyiz. Onlar bizim ortak değerimizdir⁴.

Örneğin **Suat Kılıç**... Ak Parti Kepez İlçe Başkanlığı ziyareti sırasında şöyle diyordu **Kılıç**: '**Tarih, Millet meclisinin saygınlığına paralel davranmayanları, ortak değerimiz olan Atatürk'ü istismara kalkışanları emin olun affetmeyecektir**'⁵.

Örneğin, Atatürk'ün ölümünün 72. yılında düzenlenen törenlere katılan **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül** de yaptığı konuşmada aynı noktaya vurgu yapıyordu: '**Atatürk milletimizin ortak değeridir ve hep öyle kalacaktır. Onu tüm tartışmaların üzerinde tutmak gerekir**'⁶.

Atatürk hepimizin ortak değeri midir gerçekten?

Bu biraz da Atatürk dendiğinde ne anladığımıza bağlı...

Atatürk denildiğinde aklımıza gelen sadece bir kurtarıcı ise başka...

Bir devrim lideri ise başka anlamlar çıkarıyoruz demektir.

Peki hangisi doğru?

Ne diyordu Mustafa Kemal:

'Efendiler! Henüz kurtulmuş değiliz, atılan adım bundan sonra atılması lazım gelen adımların

4 http://www.harunyahya.org/tr/AO_Sohbetlerden_Basliklar/103093/Sayin_Adnan_Oktarin_17_Subat_2012_tarihli_sohbetinden_onemli_basliklar

5 http://www.akpartikepez.com/index_tr.asp?mn=7&in=92

6 http://www.takvim.com.tr/Siyaset/2010/11/11/ortak_deger_ataturk